

Datum
2011-12-07

Identitet
TN 1112-0268

Trafiknämnden

Försäljning av industritekniska gymnasiet

Bakgrund

AB Storstockholms Lokaltrafiks ("SL") styrelse beslutade den 24 augusti 2010 (Kopia på beslutsunderlaget och utdrag ur styrelseprotokollet biläggs detta dokument) att för sin del godkänna att utifrån vissa förutsättningar sälja Industritekniska gymnasiet ("Skolan") som idag ägs av SL:s dotterbolag Tågia AB (556591-7233). SL:s styrelses beslut villkorades av att styrelsen innan verkställighet av överlåtelsen skulle ges tillfälle att godkänna framförhandlade avtal.

Styrelsen hemställde att Stockholms läns landsting skulle godkänna överlåtelsen i enlighet med det av SL:s styrelse behandlade förslaget.

I detta ärende föreslås att Trafiknämnden å Stockholms läns landstings vägnar godkänner en försäljning av Skolan.

Förslag och motivering

SL föreslår i första hand, i enlighet med Skolans personals uttryckliga önskemål, att rörelsen säljs till personalen mot en marknadsmässig ersättning som baseras på en oberoende sakkunnig värdering av rörelsen. Vidare föreslås att man via avtalskrav bl.a. säkerställer att den idag för SL-trafiken gynnsamma kopplingen till spårbundet underhåll liksom även målsättningen att bedriva en verksamhet med små elevgrupper, hög lärartäthet och fokus på kvalitet (nöjda elever och mycket hög andel godkända elever) består så långt detta ligger inom köparens kontroll.

För att i möjligaste mån gynna en bra affär för SL med beaktande av de givna förutsättningarna och motiven skall avtalet innehålla en rätt för SL till tilläggsköpeskilling för det fall en viss vinst uppstår i verksamheten inom viss tid efter försäljningen från Tågia AB. För detta ändamål skall SL ges rätt att kontrollera köparens bokföring, etc.

Om en domstol skulle komma fram till att försäljningen är olaglig (trots samtliga de åtgärder som SL vidtagit/avser vidta för att säkerställa att försäljningen inte strider mot kommunallagen och/eller de EU-rättsliga statsstödsreglerna, m.m.) planerar SL

att via avtal i samband med överlåtelsen möjliggöra för att försäljningen av Skolan kan hävas.

PwC har under hösten fått i uppdrag att göra en oberoende värdering¹. SL har försäkrat sig om att PwC tillämpar de värderingsprinciper vid verksamhetsöverlåtelser som tidigare dokumenterats för SLL:s räkning på Utvecklingskansliets uppdrag.

Det kan noteras att Skolans verksamhet bedrivs i lokaler som ägs av SL och som enligt avtal med Stockholms stad kommer att rivras inom ett par år. SL avser att i samband med den framtida rivningen behandla köparen av Skolans rörelse likt vilken annan hyresgäst som helst, dvs. i avsaknad av besittningsavstående att i egenskap av hyresvärd stå för skäliga verifierade flyttkostnader. För det fall köparen efter rivning av nuvarande hyreslokaler ges möjlighet att hyra andra lokaler av SL kommer förhyrning att ske på strikt marknadsmässiga villkor (vilket även är fallet för närvarande).

För det fall Skolans personal inte vill acceptera det pris som SL avser erbjuda mot bakgrund av den oberoende värderingen som beräknas vara färdig inom kort och/eller inte vill acceptera andra skäliga avtalsvillkor som SL avser erbjuda i enlighet med vad som framgår ovan, avser SL istället att sälja Skolan efter ett offentligt anbudsförfarande. Skolans personal får då rätt att delta i det anbudsförfarandet på samma villkor som eventuella övriga intressenter.

SLL Juridik har för sin del meddelat att Trafiknämnden är behörig att fatta erforderliga beslut å landstingets vägnar, dvs. det behövs inte ett särskilt godkännande av landstingsfullmäktige.

---

¹ Sedan den tidigare värderingen gjordes har bl.a. skolpengen förändrats och Skolan fått status som riksrekryterande utbildning vilket påverkar värdet på rörelsen. Skolinspektionens nu gällande beslut för Skolan är tidsbegränsat till 6 år.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

- att godkänna att SL helägda dotterbolag Tågria AB överläter verksamheten vid Industritekniska gymnasiet till i första hand Skolans personal i enlighet med de principer som framkommer av beslutsunderlaget och i andra hand till den anbudsgivare som lämnar det bästa anbudet i samband med ett offentligt anbudsförfarande;
- att uppdra åt SL att återkomma till trafiknämnden med förslag till avtal rörande överlåtelsen; samt
- att förklara paragrafen omedelbart justerad

Madeleine Raukas
Tf Verkställande direktör

Sara Catoni
chefsjurist

Bilagor:

Beslutsunderlag som skickades till SL:s styrelse inför styrelsemötet den 24 augusti 2010 samt utdrag ur protokoll från det mötet

AB
 Storstockholms
 Lokaltrafik

Styrelsen
 2010-08-24
 Tid 14.00 – 15.20

8/2010

Protokoll

Justeras

Christer G Wennerholm

Lars Dahlberg

Närvarande

Ordförande
 Förste vice ordförande
 Andre vice ordförande

Christer G Wennerholm
 Lennart Rohdin
 Lars Dahlberg

Ledamöterna

Charlotte Broberg
 Lennart Kaldéren
 Peter Kockum
 Tage Gripenstam
 Jan Stefanson
 Nanna Wikholm
 Johan Sjölander
 Gun Eriksson
 Yvonne Blombäck

Suppleanterna

Shashika Padmaperuma Tjänstgörande
 Ingmar Wallén
 Tobias Lodestrand
 Stella Fare
 Alexandra Birk
 Michael Stjernström
 Erika Ullberg
 Göran Wrene
 Gunilla Roxby Cromvall

Arbetstagarrepresentanterna

Lennart Hallgren
 Arne Grundberg
 Mona Tallberg

Från SLL

Hannes Holmér
 Manne Schmitz

Från SL

Göran Gunnarsson
 Björn Holmberg
 Gunnel Forsberg
 Ragna Forslund
 Sara Catoni
 Ingela Svanberg
 Juan Copovi-Mena

§ 115

att vid prognosavvikelser större än 25 mnkr avseende Jakobsberg bussterminal återkomma till styrelsen för nytt ställningstagande avseende det fortsatta arbetet.

Yvonne Blombäck med ersättarinställande från Gunilla Roxby Cromvall reserverade sig till förmån för eget förslag till beslut.

§ 118

Instruktion för verkställande direktören (Bilaga D)

I ärendet förelåg skrivelse 2010-08-11 från verkställande direktören.

Styrelsen beslöt

att meddela bilagda instruktioner för verkställande direktören.

§ 119

Omstrukturering av fordonsunderhåll – hantering av Industritekniska gymnasiet (Bilaga E)

I ärendet förelåg skrivelse 2010-08-11 från verkställande direktören.

Styrelsen beslöt

att för sin del godkänna överlåtelse av verksamhet från det av SL helägda dotterbolaget Tågja AB avseende Industritekniska gymnasiet,

att hemställa att Stockholms läns landsting godkänner överlåtelse av Industritekniska gymnasiet och bemyndigar SL:s styrelse att besluta om genomförande av överlåtelsen,

att uppdra åt VD att dels fortsätta förhandlingar med personalen i syfte att verkställa överlåtelsen i huvudsak enligt ovan redovisade förutsättningar, dels återkomma till styrelsen med förslag till avtal, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

§ 120

Trafikplan 2020 (Bilaga F)

I ärendet förelåg skrivelse 2010-08-09 från verkställande direktören.

Datum
2010-08-11

Styrelsen

STYRELSESAMMANTRÄDE	ÄRENDE NR
2010-08-24	8

Omstrukturering av fordonsunderhåll – hantering av Industritekniska gymnasiet

Bakgrund

Tågäta AB, 556591-7233, bildades av SL, Veolia Transport Sverige AB (då Connex) och Bombardier Transportation Sweden AB under 2000 som ett gemensamt bolag för utförande av alla typer av underhåll på spårfordon för Saltsjöbanan, Lidingöbanan, Nockebybanan, Tvärbanan samt tunnelbanelinjerna 1-3. Under 2002-2007 ansvarade Tågäta AB även för underhåll av fordon för Roslagsbanan. Härutöver fanns i bolaget vissa andra verksamheter, bl.a. Industritekniska gymnasiet, en friskola med inriktning på fordonsunderhåll.

Industritekniska gymnasiet bildades 1963 då Stockholms yrkesskolor tillsammans med Stockholms Spårvägar startade Sveriges första inbyggda verkstadsskola vid ett kommunalt företag. 1996 övergick Industritekniska till friskola och 2000 togs verksamheten över av Tågäta AB.

SL:s styrelse har tidigare fattat beslut om omstrukturering av fordonsunderhållet för spårtrafik. Omstruktureringen har för Tågäta AB inneburit att all underhållsverksamhet flyttats till respektive trafikoperatörer och att övriga delägare lösts ut. Bolaget är sedan 2009 ett helägt dotterbolag till AB SL. Den enda kvarvarande verksamheten i Tågäta AB är idag Industritekniska gymnasiet.

Avsikten vid beslutet om omstrukturering av tågunderhållet var dock inte att återföra skolverksamhet till SL, utan att överlåta även skolan på ny huvudman så att Tågäta AB kunde tömmas på verksamhet. Det är fortsatt SL:s bedömning att skolan i och för sig är viktig för kompetensförsörjningen i fordonsunderhållet inom SL-verksamheten, men att den varken är att betrakta som kärnverksamhet eller att det finns andra skäl som talar för att inte samma resultat skulle kunna uppnås under annat huvudmannaskap – vilket också var det ställningstagande gjordes när skolan flyttade från SL och införlivades i Tågäta.

Verksamhetsbeskrivning

Skolan erbjuder Industriprogrammet med inriktning mot underhållsteknik. Programmet har specialutformats med ett urval av kurser integrerat från Industri- och Elprogrammet. Utbildningen är ett treårigt program som består av 40 kurser. I utbildningen ingår ett års praktik.

Efter programmets slut är eleven färdigutbildad servicetekniker med behörighet att studera vidare på högskola eller universitet. I praktiken finns ingen konkurrerande utbildning till Industritekniska. Den enda andra skolan i Stockholmsområdet ligger i Haninge och har en annan inriktning på sitt program.

Historiskt sett har 20 elever tagits in på skolan årligen. Sammanlagt finns tre klasser med totalt 60 elever; en klass för varje årskurs. Med små grupper och hög lärartäthet finns förutsättningar för hög kvalitet i utbildningen. Praktiken bedrivs i första hand ute på arbetsplatser där man bedriver underhåll av spårbunden trafik; merparten av platserna hos SL-operatörer, vilket varit till ömsesidigt gagn. Industritekniska kan inte garantera arbete efter avslutad utbildning, men historiskt har många elever efter avslutad utbildning fått anställning i SL-sfären.

Förutsättningarna för att öka elevantalet är begränsat. Det beror på fysiska begränsningar i form av lokalens yta, men även av antalet anställda samt den uttryckliga målsättningen att bibehålla små grupper med hög lärartäthet. Denna strategi verkar fungera mycket väl; lärarna är nöjda och elevundersökningarna visar på en hög nöjdhetsgrad. Man tror att den även ligger till grund för det höga antalet sökanden och den höga andelen godkända elever.

Mot bakgrund av fysiska begränsningar och ovan nämnda strategi bedömer skolan att man kan ta emot max 24 elever per intagning. Det har i samband med utvärderingen av skolan inte framkommit något som tyder på att detta skulle vara en uppenbart felaktig bedömning. Totalt är idag 7 personer anställda på skolan, varav 5 är lärare, en rektor och en administrativ assistent. I nuläget har skolan administrativt stöd, tidigare från Tågäta nu från SL.

Skolan verkar idag i lokaler som hyrs av SL. Kontraktet gäller till och med 2013. SL kan inte ge några garantier för fortsatt förhyrning av lokalen för tiden därefter.

Överlåtelse av Industritekniska gymnasiet

Inför den nyligen genomförda upphandlingen av tunnelbaneverksamheten övervägdes att inkludera skolan i det nya kontraktet. Av olika skäl bedömdes det inte vara lämpligt. Bl.a. skulle det ytterligare komplicera en redan stor upphandling. Det bedömdes inte heller som en för SL optimal lösning. I den fortsatta analysen gjordes ett medvetet val att säkerställa att verksamheten fortsatt skulle vara neutral i förhållande till SL:s olika operatörer. Slutsatsen av detta var att överlåtelsen måste göras i en separat verksamhetsövergång eller försäljning.

Försäljning av Tågäta AB, med Industritekniska gymnasiet som enda pågående verksamhet, försvaras av att bolaget tidigare bedrivit en så mycket bredare verksamhet, med bl.a. miljöfarlig verksamhet och vissa kvarvarande åtaganden.

Vid en överlåtelse av den juridiska personen skulle ansvar för tidigare verksamhet medfölja och sannolikt leda till omfattande garantikrav från en eventuell köpare. Ett enklare och tydligare alternativ är därför att endast överlåta själva verksamheten.

Vid en överlåtelse/försäljning av verksamheten till tredje part måste SL kräva en marknadsmässig ersättning med beaktande av skolans värde och de krav som SL ställer på köparen. SL bör t.ex. säkerställa att skolans verksamhet fortsatt indirekt kan komma SL:s verksamhet till del.

Idag sker ett samarbete mellan SL:s operatörer och skolan genom avtal (bl.a. för säkra praktikplatser för eleverna). Erfarenheten från Tågia visar att samverkan innebär fördelar även för operatören bl.a. genom kompetensförsörjning och minskade rekryteringskostnader. För SL utgör därför dagens samverkan ett bidrag till en stabil verksamhet och jämn kvalitet, men även på marginalen lägre kostnader. SL:s bedömning är därför att det är av intresse för SL att säkerställa att verksamheten bedrivs med oförändrad inriktning och kvalitet, samt fortsatt samverkan med SL:s operatörer.

En överlåtelse bör följaktligen göras med förbehållet att den som tar över åtar sig att agera i enlighet med ovanstående. Det innebär t.ex. att köparen inte bör ges fri disposition till vinstmaximering.

Personalen på skolan har anmält intresse av att ta över verksamheten på ovanstående premisser. Med hänsyn dels till SL:s kvalitetskrav, dels kostnaderna för en allmän försäljning på öppna markanden ställt i relation till det relativt låga värdet för verksamheten har förberedelserna inför en överlåtelse därför hitintills inriktats på en lösning där skolans personal fortsätter skolans verksamhet i egen regi.

Värdering av Industritekniska gymnasiet

SL har låtit genomföra en oberoende värdering av verksamheten som grund för ovanstående analys och fortsatta diskussioner. Denna värdering genomfördes av KPMG Corporate Finance per 18 februari 2010 på basis av kassaflödet. Värdet av rörelsen beräknas till cirka 424 000 kronor vid nuvarande kvalitetskrav.

Den huvudsakliga värdedrivaren för rörelsen är antalet elever, eftersom de utgör underlaget för intäkterna. KPMG konstaterar att om skolan skulle bedrivas med syfte att maximera vinsten skulle troligtvis utrymme finnas att göra detta genom att ta in fler elever (kvalitetskravet utgör således en begränsning av värdet). Samtidigt konstateras att övergången till ett nytt beräkningssystem för skolpengen medför krav på reduktion av kostnadsbasen för att uppnå lönsamhet. Under 2010 har kommunerna tagit fram ett nytt sätt att beräkna skolpengen, vilket kan innebära att skolpengen kan komma att sänkas med 15-20 %.

Enligt regeringsbeslut får skolorna behålla nuvarande ersättning under våren 2010. Ett arbete pågår inom Stockholms län med att hitta ett gemensamt ersättningssystem för dess kommuner. Det finns alltså en osäkerhet kring utvecklingen av framtida ersättning. På sikt antas den dock följa inflationen.

Utfallet för 2009 beräknades vid värderingstillfället till en förlust på 500 000 kronor. Värderingen är gjord på ett underlag som förutsätter en måttlig ökning av antalet antagna elever med en successiv ökning från 60 elever 2009 till 70 elever 2013 och vissa åtgärder på kostnadssidan. Rörelsemarginalen före avskrivningar ökar från ca -1,9 % 2010 till 1,4 % 2015, vilket främst är effekten av ökningen av elevantalet och den reducerade kostnadsbasen. KPMG gör bedömningen att detta kan antas rimligt mot bakgrund av att lönsamheten för friskolor ser ut att försämrats i framtiden och skolan har en specialiserad inriktning med begränsat utrymme för att öka elevunderlaget. En känslighetsanalys visar att en ökning av rörelsemarginalen med en procent per år ökar värdet till ca 850 000 kronor.

Värderingen grundar sig också på antagandet att verksamheten kan löpa vidare under obegränsad tid. Om hänsyn tas till hyreskontraktets löptid sjunker värdet till 141 000 kronor.

Förslag till överlåtelse till personalen

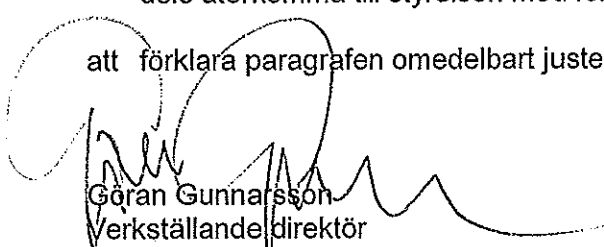
Diskussioner har förts med personalen om ett upplägg för överlåtelsen vilket innebär att verksamheten överläts till det i ovan nämnda värdering, med bibehållna kvalitetskrav, angivna priset, samtidigt som ett samarbetsavtal tecknas med SL enligt vilket det nya skolbolaget skulle förbinda sig att bedriva verksamheten med nuvarande inriktning och utformning, och med begränsningar vad gäller möjligheten till uttag av vinster i verksamheten under ett visst antal år, samt därutöver med möjlighet till tilläggsköpeskillning för SL om rörelsemarginalen under de närmaste tre åren efter förvärvet sammanlagt överstiger den i värderingen antagna med viss mån. Därutöver ställs i det föreslagna samarbetsavtalet vissa krav på engagemang från ägarna i verksamheten samt rätt till förköp för SL vid eventuell framtida ägarförändring. Enligt SL:s juristers uppfattning skulle ett sådant avtalspaket säkra SL:s krav på överlåtelsen vad gäller ersättning för tillgångarna och bibehållen kvalitet för SL-sektorn.

SL föreslår således att personalen erbjuds att överta verksamheten enligt i huvudsak dessa villkor.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta

- att för sin del godkänna överlåtelse av verksamhet från det av SL helägda dotterbolaget Tågia AB avseende Industritekniska gymnasiet,
- att hemställa att Stockholms läns landsting godkänner överlåtelse av Industritekniska gymnasiet och bemyndigar SL:s styrelse att besluta om genomförande av överlåtelsen,
- att uppdra åt VD att dels fortsätta förhandlingar med personalen i syfte att verkställa överlåtelsen i huvudsak enligt ovan redovisade förutsättningar, dels återkomma till styrelsen med förslag till avtal, samt
- att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Göran Gunnarsson
Verkställande direktör